

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. In qua nostra secunda ratio principalis ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 705

Probat minor. Ideo ab homine vero, & picto non potest abstrahi ratio univoca, generica, neque specifica hominis, quia vni convenit intrinsece, & essentialiter, & alteri solum quoad figuram, & apparentiam, ac proinde extrinsece, & accidentaliter, & ratio huius est manifesta: quia omnis abstractio supponit convenientiam, non solum materialiter, sed etiam formaliter, convenientia autem est duplex alia adequata, & alia inadæquata (& loquor de prædicatis essentialibus) convenientia adequata est similitudo, & convenientia sine dissimilitudine, & disconvenientia in prædicatis essentialibus: v.g. illa, quæ datur inter Petrum, & Paulum, qui non dicunt dissimilitudinem in prædicatis essentialibus: inadæquata est, quæ secum comparatur dissimilitudinem, & disconvenientiam: v.g. illa quæ datur inter Petrum, & Bucephalum; quando autem similitudo, & convenientia est adequata, vtrumque essentialiter, & intrinsece participat idem prædicatum adequatè idem, inquam, non formaliter sed fundamentaliter, ut Petrus, & Paulus naturam humanam; quando autem convenientia est inadæquata, vtrumque participat inadæquate idem prædicatum modo dicto, hoc est non secundum omnem rationem quo aliud illud prædicatum in se habet.

11 Tunc si relatio fundata in substantia, & relatio fundata in accidente, neque adequatè, neque inadæquate participant eandem rationem accidentis: ergo neque adequatè, neque inadæquate conveniunt in illa ratione: ergo ab illis non potest abstrahi ratio aliqua accidentis, quia alias ab ente reali, & rationis, ab ente intrinseco, & extrinseco posset abstrahi ratio aliqua communis univoca, generica, vel specifica, quod negant adversarij; & ideo non potest abstrahi ratio præsentationis, aut signi univoca, generica, vel specifica à termino vocali, & mentali, aut à signo ad placitum, & à signo naturaliter præsentativo: quia vni convenit extrinsece, & alteri intrinsece ratio signi, & præsentationis: ergo quotiescunque duo ita se habent, ut vni conveniat intrinsece, & alteri extrinsece, aliqua ratio non poterit abstrahi ab illis, ita ut sit generica, vel specifica.

12 Ergo relationes, quæ fundantur in substantia non ponuntur in prædicamento distincto ab ipsa substantia, scilicet in prædicamento accidentis: ergo neque relationes quæ fundantur in quantitate, constituent diversum prædicamentum: patet consequentia, sine necessitate, & urgente ratione non sunt multiplicanda prædicamenta, quia alias posset multiplicari in infinitum: sed nulla datur necessitas, aut vrgens ratio, ut relatio fundata in accidenti constituat diversum prædicamentum: ergo, &c. Probat minor.

13 Quia si aliqua esset ratio, maxime, quod ens relativum non posset poni in prædicamento entis absoluti; sed hoc est falsum: ergo &c. Maior est certa, & si non est talis, assignent adversarij aliam quam certe non assignabunt. Probat minor, relatio, quæ fundatur in substantia est ens relativum: sed secundum adversarios per se ponitur in prædicamento substantiæ quæ est ens absolutum, quia intrinsece est substantia: ergo relatio per se poterit poni in prædicamento entis absoluti, ac proinde ponenda erit relatio, quæ fundatur in quantitate in prædicamento quantitatis, quia intrinsece est quantitas, & quæ in qualitate in præ-

R. P. Ildaph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

dicamento qualitatis, &c. ac proinde non dabitur diversum prædicamentum quantitatis: sed potius ruet illud sine dubio.

Deinde, eadem minor sic probatur: distinctio¹⁴ per rationem inter substantiam, & relationem fundatam in substantia non sufficit ad constituendam per se diversam prædicamentam: ergo neque sufficit distinctio inter relationem, & accidentem, in quo fundatur ad constituendam diversam prædicamentam accidentalia, quia non est maior ratio in uno, quam in alio, & si in accidenti sufficit ad constituendum diversum prædicamentum relationis accidentale, sufficit etiam in substantia talis distinctio, ad constituendum diversum prædicamentum substantiale relationis.

Secundo probatur eadem prima, & principalis¹⁵ maior: omne illud, quod constituit diversum prædicamentum ab alio, debet distinguì ab illo saltem per rationem; sed relatio neque per rationem distinguitur ab absoluto: ergo non constituit distinctum prædicamentum; probatur minor eisdem argumentis, quibus adversarij probant suam sententiam, palmus, & semipalmus per suas ipsas entitates præciso quocunque per rationem distincto sunt inæquales: ergo inæqualitas neque per rationem distinguitur à quantitativibus, & idem argumentum fit in albedine præcisa quacunque formalitate rei, vel per rationem ab albedine ut quatuor est similis alteri albedini ut quatuor: patet, similia sunt, quorum qualitas est una; sed tunc præcisa per mentem quacunque formalitate, qualitas illarum fit una: ergo relatio similitudinis neque per rationem distinguitur ab albedine.

Dices albedines illas præcisa per mentem relatione non esse similes formaliter, sed virtualiter, seu materialiter.

Sed contra, quia hoc est incidere in meam solutionem, quam antea tu ipse oppugnabas: nam in mea sententia præcisa relatione realiter ab albedine, illa est fundamentaliter, aut materialiter similis, & sic quidquid contrarij respondeant huic argumento in distinctione per rationem, ego respondeo in distinctione modali ex natura rei, & fortasse probabilius, quia vrgentes sunt rationes, quare si aliquid debes respondere est nec per rationem distingui ab utraque albedine quatenus albedo est, sed utraque albedo est absoluta: ergo etiam relatio erit absoluta, & non respectiva, ac proinde non erit relatio.

SVBSECTIO I.

In qua nostra secunda ratio principalis ponitur.

Secundo sic argumentor: positis eisdem entitatibus, & existentibus illis, quæ modo sunt relata possunt actualiter à parte rei non referri: ergo relatio distinguitur ab entitatibus fundamenti, & termini simul sumptis: consequentia est evidens in principijs Patris Hurt ideo enim ipse colligit contra P. Suarez, relationem distingui à fundamento solum, quia potest dari fundamentum quin detur relatio, & ideo etiam ipse colligit, relationem non distingui ab entitatibus fundamenti, & termini simul, quia positis illis necessario datur relatio. Item hæc consequentia est evidens lumine naturæ ex illo evidentissimo principio,

V u u u c i p i o,

cipio, quæ separantur à parte rei distinguuntur à parte rei; sed ea separantur à parte rei, quæ ita se habent, vt existentibus ijs illa non existant à parte rei, vt patet ex supra dictis: ergo actualiter referri, seu actualis relatio distinguitur ab entitatibus fundamenti, & termini: patet hæc consequentia, quia existentibus fundamento, & termino, seu entitatibus illorum, non referuntur actu, ac proinde non datur actuale referri in illis, quod est actualis relatio; sed hoc modo se habere est relationem separari ab entitatibus fundamenti, & termini: ergo relatio separatur ab illis à parte rei: ergo distinguitur ab eisdem à parte rei.

19 Antecedens, in quo tota est difficultas, sic demonstratur, quia Petrus est Pater Ioannis per relationem paternitatis, & filiationis existentem in ipsis; sed positis, & existentibus eisdem entitatibus Petri, & Ioannis simul, potest non dari in ipsis relatio paternitatis, & filiationis: ergo positis entitatibus, quæ modo sunt relatæ, & modo referuntur, possunt non referri, quia sine actuali relatione non possunt referri; nam actualiter referri seu esse actualiter relatum est effectus primarius formalis relationis, qui non potest dari sine forma relativa adhuc diuinitus. Probatur maior: In tantum datur relatio paternitatis inter Petrum, & Ioannem, in quantum Petrus generavit Ioannem; sed possunt dari idem Petrus, & idem Ioannes, quin Petrus generet illum: ergo possunt existere simul, aut coexistere Petrus, & Ioannes, quin existat relatio paternitatis in illis: maior est certissima, minor non est minus certa, quia Deus potest producere vtrumque immediate, sicut produxit Adamum sine eo quod Petrus producat Ioannem; itaque bene potuit Deus ita disponere res, vt Ioannes qui nunc productus est à Petro non productus fuisset ab illo, & Petrus qui produxit Ioannem nunc, non produxisset illum, sed ambo simul, & solum à Deo producti essent.

20 In quo casu eadem existerent entitates Petri, & Ioannis sine generatione vnius ab alio: ergo sine relatione paternitatis Petri respectu Ioannis, & sine relatione filiationis Ioannis respectu Petri, quia non datur relatio sine ratione fundandi: ergo eadem entitates Petri, & Ioannis possunt coexistere sine relationibus, ac proinde distinguuntur entitates coexistentes à relationibus.

21 Dices, ad hoc vt dicatur Petrus pater Ioannis esse necessariam actionem generativam.

22 Sed contra, quia vel illa generatio est necessaria, vt pars relationis, vel vt conditio sine qua non, vel nullo modo est necessaria: sed non primum, neque secundum: ergo tertium; si tertium, adhuc non existente generatione poterit Petrus esse pater Ioannis. Minor illa quoad primam partem sic probatur, si actio generationis esset pars relationis, iam paternitas includeret aliquid distinctum ab entitatibus fundamenti, & termini essentialiter: ergo iam distingueretur relatio ab illis à parte rei saltem distinctione includentis ab incluso, quod est contra ipsos, qui nec formaliter, aut per rationem dicunt distinguunt posse coexistentiam vtriusque extremi à relatione: ergo, &c. secundo, & efficacius, quia implicat quod generatio sit pars essentialis relationis, nam existentibus, & conservatis relationibus paternitatis, & filiationis in Petro, & Ioanne non conservatur, nec permanet actio ge-

nerationis, per quam Petrus produxit Ioannem; sed non potest conservari, & permanere totum sine aliqua parte essentiali, vt videre est in homine, qui non potest conservari sine vniione, vel sine materia, aut forma: ergo generatio non est pars essentialis relationis. Maior est certa, quia generatio non durat toto tempore, quo vivunt Petrus, & Paulus (nam Petrus, & Paulus non conservantur per generationem, per quam fuerunt producti, quia illa generatio erat concursus causæ primæ, & secundæ, & modo non datur talis concursus: sed solus influxus causæ primæ conservativus illorum. Itaque certum est solum Deum conservare substantias, quæ non solum à Deo sunt productæ; vnde transiunt instanti generationis transit actio generativa Petri respectu Ioannis, quia est instantanea, ac proinde solum durat unico instanti, & loco illius datur actio conservativa à solo Deo, quod pro certo habetur non solum ab adversariis: sed etiam ab omnibus: sed toto illo tempore durat, & datur relatio paternitatis in Petro, & Petrus vere est Pater Ioannis: ergo non conservata actione generativa existit, & conservatur relatio paternitatis: ergo actio generativa non est pars essentialis relationis, quia nihil potest sine illo, quod est sibi essentialiter perseverare. Alia multa dicuntur contra hoc argumentum ab adversariis, quæ late à nobis impugnantur infra sect. 3. sub sect. 2. à §. 2. pars vsque ad sect. ultimam exclusivè; videantur ibi.

Minor quoad secundam partem sic probatur, quia talis solutio est contra P. Hurt. nam eodem modo potest respondere ipsius argumentis P. Suarez, qui dicit, relationem non distingui à solo fundamento, quia tota relatio est albedo existens in Petro: sed requiritur vt conditio Albedo Ioannis, vt denominet simile; item ait, relationem Paternitatis in Petro esse entitatem Petri exigentem pro conditione, & non pro constitutivo formali, & essentiali entitatem Ioannis genitam à Petro. Ecce tua ipsa formalissima solutio; sed impugnas illam acerrime, & ais non solvere difficultates, & bene ais, & meo videri superiori questione à nobis demonstratum est: ergo neque hæc solutio tua solvit argumenta evidentiā supra à nobis facta contra Patrem Suarez, quæ æque efficaciter hanc solutionem tuam funditus labefaciunt, ac evertunt solutiones P. Suarez. Vnde omnia illa argumenta debent accommodari cuicumque solutioni, quæ à Patre Hurt. aut Arriaga dari potest. Exempli gratia; entitates coexistentes Petri, & Ioannis non dependent à generatione, tanquam à conditione sine qua non, vel tanquam à requisito essentiali, quia si à solo Deo producerentur, coexistenter eadem entitates, & darentur actus coexistentes ipsæ, quæ nunc habent tales relationes paternitatis, & filiationis, & nihilominus tunc non darentur relationes, quæ modo sunt paternitatis, & filiationis in illis: ergo realiter relationes paternitatis, & filiationis dependent tanquam à conditione, & requisito essentiali à parte rei à generatione, & non dependent illæ entitates Petri coexistentes à parte rei à tali requisito, & conditione generationis; ergo relationes paternitatis, & filiationis distinguuntur realiter, seu ex natura rei ab entitatibus coexistentibus Petri, & Ioannis, quia idem non potest dependere, & non dependere simul realiter ab

Quaest. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 707

ab aliquo, & ideo tu probas, relationem, & fundamentum non esse idem realiter contra suatum, quia fundamentum quoad esse seu quoad entitatem, hoc est ut existat, & conservetur à parte rei non dependet à termino, & relatio paternitatis dependet realiter quoad entitatem relationis, hoc est ut sit, & conservetur à parte rei à termino; sed entitates coexistentes Petri, & Ioannis ut conserventur, & dentur à parte rei non dependent à generatione, & relationes paternitatis, & filiationis, ut sint, & existant, dependent à parte rei à generatione Petri in Ioannem: ergo ex tuis principiis evidenter colligitur, relationes paternitatis, & filiationis distinguui à parte rei à termino, & fundamento coexistentibus.

SVBSECTIO II.

In qua tertium argumentum ponitur.

²⁴ **T**ertio sic argumentor: relatio est vnum ens per se completum; sed si esset vtrumque extremum æque, non esset ens per se: ergo relatio non est vtrumque extremum. Maior est evidens, quia omne quod per se ponitur in prædicamento, est vnum ens per se completum, & ideo non ponitur populus, exercitus, & numerus, seu quantitas discreta in vestra sententia, ut patet ex antepædicamentis, & ex argumentis, quæ contra numerum posuimus in prædicamento quantitatis.

²⁵ Sed relatio prædicamentalis ponitur per se in prædicamento, ut lipis, & consoribus notum est, siquidem vnum integrum prædicamentum distinctum ab alijs est coordinatio relationum prædicamentaliū, ac proinde adæquate, & complete constat ex suis relationibus prædicamentaliū: ergo relatio est vnum ens per se completum.

²⁶ Minor prima, & præcipua sic demonstratur. Illud non est vnum ens per se, sed per accedens, quod constat ex pluribus entibus completis sine aliqua vnione per se; sed si relatio prædicamentalis, v. g. creatura ad creatorem esset entitas creaturæ, & entitas Dei simul, constaret ex pluribus entibus completis in actu sine vlla propria, & vera vnione per se: ergo relatio prædicamentalis non esset vnum ens per se sed omnino per accidens, si esset vtrumque extremum fundamentum nimirum, & terminus, aut constaret ex illis: ergo relatio non constat ex illis. Maior evidens est, ut patet in numero, in acervo lapidum, in populo, &c. minor quoad primam partem sic probatur: quia entitas Dei, & entitas creaturæ in omni ratione sunt entia completa, & loquor de Angelo, qui absolute, ac simpliciter completus est, ac proinde sub nulla ratione concipi possunt Deus, & Angelus ut quid incompletum; sed talis relatio creaturæ constat ex Angelo, & Deo: ergo constat ex entibus completis simpliciter in actu.

²⁷ Dices; Angelus, & Deus non sunt incompleti quoad entitatem, sunt tamen incompleti in esse causæ, & effectus, ac proinde in esse relativi sunt incompleti.

²⁸ Sed contra, quia tunc aliqua causa est incompleta, quando in esse causæ est partialis, & est compar alterius causæ; sed Deus quatenus est causa Angeli non est partialis causa, sed potius totalis, cum totaliter, & adæquate causet Angelum.

R. P. Adaph. de Penafiel Theol. Schol. Tom. I.

lum, neque indigeat ad creandum Angelum alia concausa: ergo non est incompletus Deus in esse causæ, sed potius totalis, & completus. Maior est certa; nam ideo intellectus est causa incompleta in esse causæ, quia est partialis causa indigens concursu speciei impressæ, quia ipse solus non sufficit ad producendam visionem, & sic ex intellectu, & specie impressa coalescit vna causa completa.

²⁹ Urgetur, quia Deus, & Angelus non ordinantur ad componendam, seu complendam aliam causam, quia nec Deus in quantum causa Angeli ordinatur in esse causæ ad complendam aliam causam, nec Paulus aut Angelus in esse effectus ordinantur ad complendum effectum; sicut Deus non completur in esse causæ per Angelum quatenus effectum illius: quia tunc completur aliquid in esse causæ quando per aliam causam incompletam adiuuatur, & non per illud, quod minime habet rationem causæ, sed potius rationem effectus: v. g. materia non completur in esse causæ hominis per hominem qui est effectus illius, sed per aliam causam partialem, scilicet formam; nec potentia visiva completur per visionem in esse causæ visionis, sed potius per speciem impressam quæ est alia causa partialis, sed Angelus est effectus Dei, & Deus est causa illius: ergo Deus non completur in esse causæ per Angelum, nec Angelus in esse effectus completur per Deum; sed nec per aliam causam completur Deus in esse causæ, & Angelus per alium effectum non completur in esse effectus: ergo falsum est dicere, Deum & Angelum esse incompletos in esse causæ, & effectus: ergo nec in esse relativi; quia in tantum sunt relativi, in quantum sunt causa, & effectus: sed in quantum sunt causa & effectus sunt completa entia: ergo in quantum sunt relativi sunt completi.

Præterea: quia per te Deus, & Angelus quoad entitates proprias sunt entia completa simpliciter; sed secundum suas entitates præciso quocunque alio sunt relativa relatione diversitatis: ergo in esse relativorum sunt completi. Minor hæc sic demonstratur, quia in tantum Deus est diversus à creatura, dissimilis & distinctus ab ea, in quantum Deus est increatus, infinitus per essentiam, actus purus, & infinite perfectus, &c. & creatura est finita per essentiam, limitata, & imperfecta. Itaque creatura præciso quocunque modo ex natura rei distincto ab ipsa creatura est diversa à Deo, & dissimilis ipsi ex vi propriæ finitudinis, limitationis, & imperfectionis, & Deus ex vi talium perfectionum, quas annumeravimus, dicit diversitatem respectu creaturæ; atqui tales perfectiones non conveniunt Deo ratione alicuius distincti à se, sed sunt ipsa entitas, & substantia Dei. Item imperfectiones creaturæ iam supradictæ non conveniunt entitati illius ratione alicuius superadditi, sed potius sunt ipsa entitas, & essentia creaturæ: ergo creatura, & Deus sunt diversi non per aliquid superadditum, sed ratione propriarum entitatum: Vnde si essent incompleti secundum quod relativi, essent incompleti secundum quod diversi, aut tandem essent incompleti secundum proprias entitates, siquidem per proprias entitates sunt diversi.

Consequentia prima & præcipua est manifestæ: quia quicquid convenit subiecto ratione prædicati superioris, convenit ipsi ratione prædicati inferioris; sed Deus, & creatura convenit esse

Vuuu 2 comple